

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

1 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " " 2 " "
15 " " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se
ta primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravištev
(administracija) in ekspedicijska na
Dunajski cesti št. 15 v Medija-
tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. -- kr.
za pol leta . . . 5 " -- "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljanje
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Medijatovi hiši
št. 15.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Kaj bo z našim kmetijstvom?

II.

Komaj smo prvi članek „kaj bo z našim kmetijstvom?“ izgotovili, prinesel je v ekonomičnih vprašanjih izvrstni dunajski „Vaterland“ podoben članek pod naslovom „Verdrängung der Grundbesitzer und ihr Ersatz.“ Ta članek je toliko zanimiv, da ga moramo vsaj v glavnih črtah svojim čitateljem ponoviti; suče se v teh nazorih:

„Do leta 1848 je bilo zemljišno posestvo še precej varno; če prav kmetija ali grajščina ni nič nesla, če je bil posestnik prav zadolžen, vendar se mu zemlja ni z lepa vzela. Veljal je princip, da je zemlja narodova in da ta narod, kateri se je kake dežele polastil o času narodnega izseljevanja, ima tudi pravico do te dežele. To je tudi pravo načelo; kajti recimo, da se kaka dežela po vojski opustoši, ali ako se posestniki vsi zadolžijo po slabih letinah (kakor letos v Istri), ali je prav, da se tamošnji narod na poti eksekutivnih dražb iz svoje zemlje prežene? Upniki in posojevalci denarja pa hočejo le varnost imeti in ta varnost se ne vjema s svobodo. Dokler je kmet v nevarnosti, da se mu zaradi najmanjšega dolga lahko vse posestvo vzame, tako dolgo on tudi ni svoboden, Damoklov meč vedno nad njegovo glavo visi. Posestniki zemljišč so bili v prejšnjih, toliko zločinjenih časih še precej varni na svojem domu; v novjšem času pa so začeli vladati povsod le juristi in ti so brez vsacega ozira na kmetovo svobodo, na njegovo dostojanstvo, na njegovo pravico do svoje po svojih pradedih obdelane grude vpeljali načelo,

da ima vsak upnik pravico, svojega dolžnika na meh odreti in ga tudi zavoljo malega dolga ob vse spraviti ter ga pregnati od hiše in ogojišča.

To nesrečno načelo hoče naše kmetijstvo čisto vničiti, kakor priča na tisoče eksekucij vsak dan, in to hoče spodkopati ves naš družinski red.

Dandanes trije iz zemlje dobiček vlečejo: prvič država v podobi davkov, ki jih mora kmet plačati; drugič hipotekarni (intabulirani) upniki, ki vlečejo svoje obresti; v zadnjo vrsto pride še le posestnik sam. Pa čudno je pri tem, da imata prva dva svoj dohodek zagotovljen: država mora svoj davek dobiti, naj ga kmet vzame, kjer koli; upnik mora svoje obresti dobiti, če ne, posestnika na boben dene; le kar tema dvema ostane, to je še le prava lastnina posestnikova; če pa posestvo toliko ne pese, nima nič; on, ki dela in trpi, nima nobenega dohodka zagotovljenega, prva dva, ki samo uživata in brez dela dobiček vlečeta, sta na trdnem. To je pravo judovsko načelo, da le denar vse velja, zemlja in delo pa nič! Kaj bo nasledek tega? Da bodo vsi manjši posestniki iz svoje zemlje pregnani, in da pride ta v roke judom in kapitalistom, kateri bodo zemljišča v najem dajali in namesto svobodnih kmetov bomo imeli same najemnike, kakor na Irskem. In po celi Evropi se bo začel razlegati klic, kakor nedavno v Edini in Marselju: „Zemljo pustite narodu, ki je na njej od nekdanj naseljen!“

Tako piše „Vaterland“. Nas to tem bolj vesel, ker je to nemški list, in vidimo, da je celó že v nemške kroge ta misel prodrla, ki

je prvotno slovanska, misel namreč, da je zemlja na veke last tiste rodovine, koja jo je od nekdanj obdelovala. Stari Slovani so živeli v družinah, kakor še zdaj živé v nekterih krajih ruskih in jugoslovanskih; vsaka družina je imela svoje zemljišče od starodavnih časov, in nikdar jim ni prišlo na um, da bi se smela ta zemlja družini vzeti. Minulo je že več ko eno leto, kar smo mi v „Slovencu“ pisali, kako obžalovanja vredno je prodajanje in razkosanje zemljišč, „Novice“ to že od nekdanj povdarjajo. V prvem članku tega naslova smo predlagali, naj bi se prodajanje zemljišč vsaj za male svote ne dovolilo več. Danes pa rečemo, da bi nam najljubše bilo, ko bi se iz naših boljših kmetov, to je takih, ki imajo toliko, da se lahko preživé, naredil nekak „fidej-comis“, kakor nekdanj pri grajščinah, namreč, da bi se jim posestvo sploh nikoli vzeti ne smelo. Reklo se bo, da pod tem bo trpel kredit posestnikov. Mi pa menimo, da kmet sploh nobenega kredita ne potrebuje, saj on ne živi od kupčije, tedaj ne potrebuje denarja; živež si bo sam pridelal; iz prodane živine pa bo zmirom toliko skupil, da bo davke odrajal in svoje male potrebščine na obrtniških izdelkih poplačal. Kredit je kmetova poguba, ker ga dostikrat lahkomisljeno, dostikrat pa po žilskih ali upnikih prisiljen upotrebi in se s tem uniči. V goratih krajih Koroške je redkokedaj kaka eksekutivna dražba, in sicer iz teh uzrokov: 1. So velike kmetije, da že toliko žita pridelajo, da ga ni treba kupovati, 2. imajo mnogo živine, in če je treba kaj kupiti ali davek plačati, se proda nekaj repov živine, ki se v toliko množici niti ne

Petelinov Janez.

Povestica iz ne še preteklih časov.

II. Nova šola.

(Dalje.)

Nekega dne že skoro o mraku gre Nežika s polja domú, na glavi jerbas plevela, ktereja je bila naplela za živino. Ni jej bilo ravno treba nositi peze, ker je za to bil voz, a vendar pridno in čvrsto kmetiško deklé bi se bilo sramovalo iti prazno domú, toraj je bila Nežika napulila za živino nekaj. Pri kmetiških ljudéh je že taka navada, da vsak dela, kjer koli je, toraj tudi, če je na poti.

Navadno je Nežika na takem potu prepevala ali vsaj so jej lezli na pol glasno napevte in one cerkvene ali domače z grla. Ta večer pa je bila nenavadno tiha in zamišljena, kakor že zadnje dni večkrat, — tako zamišljena je bila, da ni zapazila učitelja, ki jej je ravno pod klancem naproti prišel. To je bolj skrit prostor, se nikamer ne vidi ko v potok in v nebó, vse drugo gradi hrastovje in bukovje.

„Glej no, Nežika, zmiraj pridna?“ — jo

ogovori učitelj in zapré knjigo, v kateri je bil do tje bral.

Kako se Nežika vstraši! Jerbas jej pade z glave in se povezne na krmo za živino nabrano. Ne gre jej beseda z ust, le podviza se spraviti streseno travo zopet v jerbas in učitelj jej pri tem pomaga, pa se zagovarja, da jo je tako ostrašil. Ali kaj je Nežika? Še nikoli ni bila tako okorna pri takem delu, kar ena roka v jerbas potlači, pa druga zopet ven zbrska, in slednjič je jerbas premajhen za to, za kar je bil prej dosti širok.

„Ej, to sem danes nerodna“ — reče slednjič — „bom pa ostanek tukaj pustila pa prišla pozneje pónj, saj ni daleč.“

„Jaz bom pa čuval tu, da ga nihče ne pobere“ — reče učitelj — „potlej greva pa skup domú, da mi boš povedala kaj o Janezu.“

Nežika zadene jerbas na glavo pa jo popiha po bregu ko srna. Učitelj gleda za njo in z grla mu zlezejo na pol glasne besede:

„Krasno dekle to! Kaj ko bi jaz to podhribovsko cvetico presadil v svoj vrt! Če le količkaj ljudi poznam, se ne motim, da bi se ona ne branila dolgo.“ —

Res pride Nežika kmalu nazaj z jerbasem pod pazduho in postoji, ko zagleda učitelja še pri kupcu trave.

„To pa res ni prav, gospod učitelj, da ste tukaj ostali pri tem kupčku“ — govori Nežika vsa zmešana s poobesenimi očmi; — „saj bi ne bilo nič, če bi ga bila prav ktera pograbila, mi imamo dosti krme za živino.“

„Jaz sem le mož - beseda bil“ — reče učitelj — „zdaj le naloži, pa greva skup v vas do dóma.“

Če je kterikrat kak človek bil zmešan, je bila to gotovo najbolj zdaj Nežika. Zopet jej je učitelj moral pomagati, da sta spravila krmo v jerbas, ker ona je tako metala travo v jerbas, da je vsa na onem kraji zopet ven letela. Ko je pa bilo vse v jerbasu, ga zadene vendar sama in zahvalivši se učitelju za pomoč hoče kar iti. Ali učitelj jo opomni, da mu je obljubila povedati kaj o bratu Janezu. Na to začne Nežika počasneje korakati in pové, da so Janezeva pisma bila skonca strašno ošabna, pozneje krotkejša, zadnji pa je bil že tak, da se je ona skoro jokala. Videti je, da je obupal nad svetom in če se mu

poprejšajo, 3. pa imajo to koristno in previdno navado, da oče le enemu sinu vse premoženje izroči, drugim otrokom pa se odmeri neka prav majhna dotica, ki potem starejšega sina in kmeta-naslednika ne umori in ga ne boli. Na prvi videz je to za mlajše otroke krivica; pa vendar ni tako hudo. Kaj koristi, če se otrokom odmeri velika dota? Oni s svojo doto starejšega brata na kant spravijo, sami pa tudi svojo krvavo iztirjano doto dostikrat v malih mesecih zapravijo in cela rodovina je potem ob vse premoženje.

Na Koroškem in vzhodnem Tirolskem pa, kjer se dajejo neznatne dote, ohrani se vsaj prvi sin trdno na svojem posestvu, drugi otroci pa imajo vedno pravico, ko bi se jim slabo godilo ali ko bi zboleli, da smejo priti k bratu na dom in on jih mora preživeti; tedaj imajo še vedno svoj dom; ali mar to ni veliko vredno? Ta navada se je ohranila še iz staroslovanskih časov, in če se ne motimo, je modra cesarica Marija Terezija to napravo potrdila in branila.

Če hočemo svoje kmetijstvo, podlago naroda ohraniti, moramo se povrniti k staroslovanskim napravam nazaj!

Le pogledjmo na Štajarsko, kako se tam prvotni posestniki, Slovenci, iz vinogradov in zemljišč izganjajo in vinograde kupujejo nemški gospodje iz Gradca in Maribora, ubogi Slovenec pa mora za vincarja služiti; delati mu še pustó, a boljši dobiček imajo tujci! Pogledjmo tudi na Kranjsko in Primorsko, ali je tam kaj bolje?

Kdo je prijatelj naroda, in ga te prikazni ne sklijo v srce?! Ali se bomo pustili iz naše zemlje izgnati po poti eksekutivnih dražb, ali bomo postali judom in tujim špekulantom najemniki na naši zemlji? Pustimo juridične dokaze in teorije, pravica je to, kar je prav in pošteno; pomagajmo našemu kmetu in pomagali bomo celemu narodu!

Kdo nam pomore?

Za eno upanje smo zopet goljufani. Pričakovali smo od Taaffeja, po njegovih lastnih besedah sodeči, da nam bo vsaj nekoliko olajšal naše tužno stanje; pa on postaja čedalje hladnejši proti nam in našim poslancem, v vseh rečeh le bolj na centraliste gleda, kaj oni želé in oni ne marajo. V ničem še nismo na boljsem pod to vlado, ako se ne všteva to za priboljšek, da nam obeta nova vlada zopet no-

vih davkov. Tolikega razločka med besedami in med dejanji nismo pričakovali: Taaffe je rekel, da ne bo pustil Slovanov na steno pritiskati, toda evo! Slovani se še neprenehoma na steno pritiskajo, njih pravice se prezirajo po uradih in po šolah, pa Taaffe ne gane ma zivca, da bi to zabranil. Reči moramo, da nam je obnašanje ministerskega predsednika nerazumljivo. Kaj on misli? Kaj sodi o nas Slovanih? Kaj namerava? Pravijo, da so v Ameriki take kače klepetače imenovane, ki imajo tako hud pogled, da vsako žival kar s pogledom omamijo, tako da če to kačo vidi, se žival kar ne more več ganiti, tice pa da oti strahu kar z neba padajo. Ktera kača je neki Taaffe ja tako pogledala, da ne more naprej, ne nazaj, da stoji kakor omamljen med strankami in se ne more nikamor ganiti?

To je že gotovo, da od te vlade nimamo dosti pričakovati, ali pa nič. Zdaj nastane vprašanje: Kaj nam je storiti? Kdo nam pomore?

Naša misel je taka, da dokler bomo pomoči pri drugih iskali, tako dolgo bomo na slabem. Spominjati se bo treba pregovora: „Pomagaj si sam, in pomagal ti bo Bog.“ V prvi vrsti je želeli, da bi se naši poslanci na Dunaji srčno in možgato na noge postavili kot možje, ki vedó, da je narod za njimi, ne pa kot možje, ki živé ob milosti vlade; ko možje, ki vedó, da pravica za nje govori, ne pa kot ljudje, ki iščejo krivičnih privilegij. Za mandate se ne bójmo, če prav vsled pritiska kterega zgubimo, narod je vendar že zbujen in stoji za svojimi praviimi zastopniki. Kaj so nemškutarjem prejšnje zmage koristile? Toliko, da so v celí deželi ob kredit prišli.

Nadalje pa moramo vso svojo pozornost obrniti na svoj notrajni narodni razvitek. Gajiti nam je narodno literaturo in umetnost, pa ne samo v boljših krogih, prenesti moramo te cvetlice v narod; včiniti nam je, da se bo celó prosti seljak izobražil tako politično, kakor lepoznansko, vsaj v glavnih obrisih; ako toliko dosežemo, da se bo po vseh slovenskih hišah čitalo in prevdarjalo in napredovalo v izpoznanji in vednosti, ako bo kmet razumel gospodarstvo in politiko in čital včasih tudi kaj lepoznanskega berila, — potem smo nepremagljivi.

V drugi vrsti nam je skrbeti, da gospodarstvo uredimo, da delamo vedno napredke na poljedelskem in obrtnškem polji, da kmeta

rešimo oderuhov, da ustavimo dražbe in ohranimo našo zemljo našemu narodu; za obrtnika preskrbimo dela, za trgovca pa kupčije. Pogumni in podvzetni možje morajo tu na čelo stopiti, ker v tem oziru so Slovenci še zeló bojazljivi, in se boje vsake rizike. Ako materialno blagostanje našega naroda povzdignemo, potem se bo začela razcvitati tudi naša literatura, potem bomo tudi v političnem oziru lahko kaj dosegli.

Pri vsem tem pa se moramo neprestano boriti za politične pravice. Gledati nam je, da vzrujemo nemškutarško ljuliko iz naše njive po vsi Sloveniji, da dobimo vse mestne in občinske zastope v svoje roke. Potem moramo naše župane in naše advokate navaditi, da bodo začeli vse v slovenskem jeziku pisati. Brez prestanka moramo terjati slovenske šole, in če ni drugače, jih moramo najpotrebnejše sami ustanoviti. Skleniti moramo vsi med sabo, kakor bi se zmenili in častno besedo dali, da bomo svoj jezik spoštovali in ga povsod rabili, tako doma, kakor v krčmi, tako v salonu, kakor pred sodnijo, nasproti moškimi in nasproti ženskam. Na ta način bomo počasi nemškutarijo zadušili. Z dobrosrčnostjo in uljudnostjo ne opravimo nič, ker naši nasprotniki za nas nimajo nobene uljudnosti ne dobrosrčnosti.

Politični pregled.

Avstrijske dežele

V Ljubljani 15. marca.

V državnem zboru je bila te dni na vrsti arelska železnica. Več govornikov, med njimi tudi minister Korb je govorilo za črto, nekaj levičarjev je govorilo nasproti, med njimi Teuschl in Neuwirth. Kaki oziri so levičarje napotili, da so mnogi iz njih bili zoper železnico, to nam je neznano; morda je Poljak Hausner pravo zadel, ko je rekel, da smo brez te železnice od Nemčije odvisni, tako materialno, kakor politično; če bo pa ta železnica gotova, znamo Francozom roko podati, in se tudi v vojnem oziru z njimi zvezati. V tem hipu, ko Nemeč čez Gotthard podá Lahu roko, podamo jo mi čez Arel Francozom. Tržaški poslanec Teuschl je tožil, da se Trst preveč zanemarija, in da bo ta železnica Trstu le škodovala; nek nemški poslanec pa mu je odgovoril, da so tega Tržačani sami krivi, ker ne znajo kupčevati, tako da jim Hamburg že v Ljubljani konkurencio dela. Sicer pa bi moral

zadnja poskušnja ne posreči, se bo sam vstrelil. Z baronom se je popolnoma razprl, ker ta ni držal svoje obljube, ravno tako ne drugi, ki so mu podpore obljubili. Vendar je prišel k neki bogati družini, pa Nežika ne ve kje, in tam misli, da bo vjel srečo za vse svoje žive dni.

Učitelj je to pazljivo poslušal, čeravno Nežika ni mogla natančnejega povedati. Ko je končala, jo prosi, naj bi mu kako pismo njegovo, če bo še prišlo, prinesla, da mu bo on pisal.

„Kako, da se vi, gospod, toliko brigate za mojega brata?“ — praša na to Nežika.

„Zato, ker je moj stari prijatelj in — vaš brat“ — reče učitelj navdušeno.

„Oh, idiva hitreje, da bom domá“ — črhne Nežika — „kaj bodo ljudje rekli, če naju sama vidijo zdaj, ko je že skoro noč?“

„Kaj pa bi rekli, Nežika, če bi naju zmiraj tako videli? Ali se me bojiš?“

S tem jo prime za roko, a ona? —

Ko je prišla domu, jo je mati ozmerjala, da je toliko časa ni bilo domú. Nežika ni re-

kla nič, a šla je v svojo sobo, kjer se je sestra čudila, da Nežika vse narobe stori.

V nedeljo so ljudje rekli, da Nežika na koru še ni nikdar tako lepo pela, kakor ta dan.

V ponedeljek je prišel učitelj praznično oblečen k očetu Petelinu in snubil Nežiko.

„No, jaz nimam nobenega ugovora“ — je rekel Petelin — „če je materi in Nežiki prav, naj pa bo, doto bom že dal. Samo z gospodom župnikom bom še govoril, pa saj ta ima vas tudi rad. Vi se razgovorite z ženskama, če vas marate.“

Mati Polona je pač rekla, da je dekle še premlado, pa tudi le bolj za kmeta, in Nežika še celó nič rekla ni, le rudeča je postala kakor pirih; vendar je učitelj jel pripravljati vse za svatbo in tudi Petelinovi so vzeli šiviljo v hišo. Oče Petelin se je celó v mesto peljal in privlekel seboj nekaj zabojev, drugi dan pa je še hlapec moral peljati se tje in je pripeljal se domú s težko obloženim vozom.

Brežki fantje so se pripravljali na „prežo“,

dekleta pa ugibale, ktera bo družica. Sestra Režika, ktera pa? Saj si je naročila že obleko.

Gospoda župnik in kaplan sta bila popolnoma zadovoljna z dogodbo, ki je imela stresti Brežko vas, šolski otroci pa so se veselili dneva, ko ne bodo imeli šole, čeravno niso neradi vá-njo hodili, ker je učitelj se bil skoro vsem že prikupil.

Stari Boštjan je celó rekel, da bo priporoki eno naredil na orglah, ktero si zdaj sklada; taka bo, da ljudje take še niso slišali. Tudi za ženitvansko pojedino si je koval ogovor, godce pa naročil z Doljne vasi, ki so povsod najbolj sloveli.

Po vsem tem je razvideti, da se poroka učitelja s Petelinovo Nežiko ni imela kar na tihem vršiti, hotela jo je obhajati ne le vsa Petelinova zlahta, ampak celo vsa vas; še možnarji morajo pokati, mežnar jih je že zlekel s shrambe in dobro prepihal, da bodo bolje vlekli.

III. Vse narobe!

Vojska!!

Ta klic je stresel vso deželo, še posebno

pri v Tržačane ves drug (avstrijski) dub, ako hočejo, da bi jih država povsod protežirala. — Slednjič se je z veliko večino sklenilo, da se ima železnica zidati, natančneje pretresovanje pride še le na vrsto. Železnica bo stala blizu 35 milijonov. To je res velika svota; pa trpeti jo moramo, ker je železnica v gospodarskem in političnem oziru jako važna. Če hočemo zdaj kaj na Francozko izvoziti, ali kaj od tam dobiti, moramo iti skoz Nemčijo. Bizmark je pa zdaj colne tarife tako zvišal, da pride vožnja zelo draga; in če se mu poljubi, zna še vsako prevaževanje in kupčevanje med Avstrijo in Francijo prepovedati ali vsaj zavirati. Saj že zdaj naše vagone na Nemškem konfiscira. Arelska železnica pa nas bo zvezala s Švico in Francozsko, da ne bo treba skoz Nemčijo voziti, in to nam daje kupčijsko neodvisnost in prostost. V slučaju kake vojske pa znamo žvež ali strelivo ali celó vojake na Francozsko pošiljati, ali pa od tam dobiti, kar prej ni bilo lahko mogoče. Zato je ta železnica zelo važna in povzdigne moč in samostojnost Avstrije, in za tako pridobitev se že nekaj sme žrtvovati. Mnogi se bojé, da se železnica ne bo rentirala; vendar vtihnejo vsi pomislki v pogledu na politično važnost te črte, zato je naša stranka, ki zares hoče močno in neodvisno Avstrijo, ne pa Prusom položno, kakor nemško-liberalci, vsa glasovala za arelsko železnico.

Zarad **Sletne šolske dolžnosti** se hoče vlada bojda nekoliko vdati. Princip bo sicer varovala, pa prepustila bo deželnim zborom pravico, da smejo otroke v zadnjih dveh letih nadaljnega obiskovanja šole oprostiti.

Zmirom se govore, da bo skupni finančni minister, baron Hofmann, odstopil. Vendar do zdaj še ni.

Vnanje države.

Italija. Visconti-Venosta je v zbornic oostro karal popustljivost laške vlade, da irredentovcem toliko prostosti daje. S tem se zbujajo pri drugih vladah nezauznanost do Italije, in če ona v zadnjih časih ni imela skor nobenega vpliva pri tujih diplomatih, krivi so tega le irredentovci, ki tuje vlade dražijo, in tako spodkopavajo prijateljstvo do laškega kraljestva in zaupnost v njegovo miroljubje.

Rusija. Loris-Melikov postopa z nihilisti energično in previdno. Drentelen, dose- edajni načelnik tretjega oddelka (policije) je moral odstopiti.

Izvirni dopisi.

Z Dunaja, 11. marca. (Minister Konrad pa šolski odsek.) Mnogo hrupa so po listih napravile besede, ki jih je naučni minister baron Konrad 9. t. m. govoril v šolskem odseku. Lienbacher namreč nasvetuje, da naj se čas obiskovanja šole od 8 let zniža na 6, kakor pri nas na Kranjskem in v Galiciji že obstoji, tudi za vse druge dežele. Pa liberalci so veliki nasprotniki tega predloga, ker se boje, da bi se šolska postava ne razrušila popolnoma, kadar se začne spreminjati. Posebno hudo je govoril Ed. Success zoper Lienbacherjev predlog, rekši, da levičarji nikdar ne bodo privolili v najmanjšo spremembo šolske postave. Tudi je vprašal ministra, bode li postavo izročil v najvišje potrdilo ali ne, ako jo bode zbornica sprejela? Minister je na to priporočal, da naj se večina in manjšina porazumete o takem načinu, da bi bili obe z njim zadovoljni. Morda je mislil, na podlagi predloga poslanca Dumba, ki določuje čas obiskovanja šol na 8 let, ob enem pa ministru daje pravico, po nasvetu krajnega, okrajnega in deželnega šolskega sveta, v posebnih razmerah oproščevati od Sletnega obiskovanja šole. Tudi je minister rekel, da se on drži načel, ki so podlaga novim šolskim postavam, da je pa treba ljudem nekoliko polajšanja dati. K načelom po njegovem mnenju spada tudi Sletna dolžnost v šolo hoditi, ako bi se ta dolžnost toraj znižala na 6 let, bi moral on cesarja prositi, da sme odstopiti. Liberalni listi danes pišejo, da je vsled tega nastala razprtija med federalističnimi klubi, ker Čehi in Poljaki niso prav zadovoljni z nasvetom Lienbacherjevim, in da je pravna stranka pripravljena raji ločiti se od Čehov in Poljakov, kakor odjenjati, ter je v tem smislu že žugala svoje zastopnike iz komisije petnajsterih poklicati. Vse to je laž, kakoršnih se v liberalnih listih mnogo bere, kadar pišejo o naših razmerah. Oni res želé razdora med federalisti, pa dozdej ga ni, in ga menda ne bo, vsaj zarad Lienbacherjevega

predloga ne. Poljaki so odločno zanj, ravno tako Čehi v šolskem odseku, in gotovo bodo klubi glasovali za nasvet odsekov. Edinost med federalisti je marveč čedalje tesnejša, ker vsi čutijo, da le potem konečno zmagajo in kaj dosežejo, če ostanejo složni in edini. To je pa zdaj tem bolj potrebno, ker z ministrom Taaffetom niso nič kaj zadovoljni in sprevidijo, da tako ne more dalje ostati. Zato jih pa tudi žuganje ministra, da bi raje odstopil, kakor pa Lienbacherjev predlog izročil v najvišjo potrditev, ni ostrašilo ali omajalo, ampak sklenili bodo, kar za koristno in potrebno spoznajo, naj bo vladi všeč ali ne. In ravno to vodilo bodo imeli odslej pred očmi tudi pri vseh družih predlogih.

Iz Ljubljane 13. sušca. (Volitve v mestni zastop.) Le še nekaj dni, pa imamo zopet volitve v mestni odbor ljubljanski. Glavno mesto slovenske Krajine, središče Slovenije, se ima odločiti, ali hoče še zanaprej uklanjati se komandi tujcev in renegatov, ali če hoče svoje lice očistiti pred svetom in pokazati svoj pravi obraz, ki je v svojem bistvu slovansk. Zares tužno je, videti naše glavno mesto v rokah tujcev, ki nimajo srca za naš narod in našo deželo.

Kako nemškutarji Ljubljano ljubijo, to se najbolje vidi iz tega, ker vse zavirajo in zabranijo, kar Slovenci za mesto po svojih mislih dobrega vstanoviti želé. Ljubljana ima lepšo lego nego nemški Gradec, in kak razloček med obema mesti! Gradec ima 80.000 prebivalcev, Ljubljana še 30.000 ne! Kako bi pa tudi roža ali drevo zrastle, če nima solnca in če se mu korenine spodjedajo! Ko bi šlo po željah Slovencev, Ljubljana bi danes imela najmanj 50.000 prebivalcev, in bi vsega v obilnosti imela. Naj bi Ljubljana dobila vseučilišče, naj bi dobila višo sodnijo, naj bi postala glavno mesto Slovenije, naj bi se jej v vseh rečeh tako na roke šlo, kakor Gradcu, naj bi se dozidala dolenjska železnica doli do Sarajeva, — kar vse Slovenci želé, — in videti hočemo, če ne bo Ljubljana v kratkem prekočila Gradca, če ne bo v blagostanji in prometu od dne do dne napredovala. Pa tisti nemškutarji, ki so se Ljubljanji vrinili za gospodarje in pravijo, da imajo skrb za naše mesto, oni so v resnici le očmi, ker oni še

pa Brežko vas, ktera je imela toliko svojih trdnih sinov pri vojakah, kakor maloktera. Strel je ta grozni klic tudi Petelinovo hišo in obilne solze so tekle, ko je „čez hribe in doline“ prišlo Jožetovo pismo z navadnim koncem: „da se bomo na zemlji težko še kedaj videli.“ Jože je bil na Laškem in to pri prvih četah, ki so imele stopiti v boj proti Lahom.

Kmalu potem je prišlo tudi pismo od Janeza, kterege pa oče ni hotel odpreti, ampak ga je vrgel v smeti. Pobralla ga je Nežika, ga prebralla in potem rekla očetu:

„Janez bo tudi v vojsko prišel. Pristopil je za prostovoljca k vojakom in tu piše s Prage, da je že na poti proti Prusom.“

„No, zdaj imamo pa vsacega na drugem koncu svetá“ — črhne oče in gre ven, ker se v njem borite dve nasprotni čutji, pa pred ženskami noče pokazati nobene slabosti. Za Jožeta ima milovanje, kar se tiče Janeza, pa je okoli srca še vedno trda skorja in on neče, da bi se omehčila.

Vse drugačne so ženske. Te jokajo, zdihujejo, se tolažijo, molijo, pomiri jih še le gospod župnik, ko memo grede stopi v hišo in ob kratkem zvé, kaj jim je odprlo solz curke.

„Saj še ni tako hudo!“ — reče gospod — „v vojski izmed sto krogel počez še ena ne zadene. Kako bote pa veseli potem, če Jože pride domu junak, ki je pomagal premagati prevzetnega sovražnika! Pa tudi za Janeza bo bolje, morda ga tam, ko ne bo več v tisti zapeljivi družbi, pamet sreča, da se vrne na pravo pot nazaj. Saj je tudi vojska sreča za marsikoga. Nikakor pa ne žalujte, dokler tega treba ni.“

Tako je govoril župnik in zeló pomiril Petelinovo hišo. Zvečer je prišel učitelj in bil osupnjen po žalostnih obrazih. Oče Petelin mu vse razložil s pristavkom, da zdaj se bo možitev hčere morala že odložiti, dokler bo vojska trpela, ker se ne spodobi, da bi se domá plesalo in godlo, dokler je kdo z rodovine v smrtni nevarnosti. Učitelj se je podal temu, sprevidivši razloge, in tako se je ženitovanje odložilo do konca vojske.

Vojska se je pričela na jugu in severu, Avstrija je bila v hudih silah, prebivalci njeni v velikih skrbéh. Z Brežke vasi so bolj pogosto hodili v mesto po novice z bojišča in možje se zbirali zvečer pred Petelinom, kamor je nosil gospod župnik ali pa učitelj novice s časnikov. S konca so bile te z obeh

krajev ugodne, pozneje pa vesele le še z Laškega, s severa pa se ni dalo več tajiti, da so naši popolnoma vojsko zgubili.

„No, da so le naši Lahe pretepli“ — je rekel oče Petelin — „bo vsaj Jože, ko domú pride, vedel kaj praviti, kako so jih ugnali. Uni na severu — hm! Če je še živ ostal, so mu že Prusi v glavo utepili menda pravo pamet; če je pa padel — no, Bog mu odpusti grehe, kakor mu jih bom jaz.“

„Kaj pa, če bi bil Jože padel?“ — praša Rezika.

„Ej, tega je že Bog varoval, vsaj upajmo tako!“ — se oglasi mati.

„Pa že tako dolgo ni nič pisma“ — opomni Nežika.

„V vojski je težko pisati“ — tolaži oče — „in tudi vsako pismo ne pride na svoj kraj. Saj se bo kmalu kaj zvedelo.“

In res zvedelo se je. Čez par dni pridete pismi dveh vojakov z vasi in ker v dotičnih hišah ne zná nobeden brati, ji neso, kakor po navadi, k gospodu župniku. Ta ji prebere, obraz se mu zatemni, potem pa reče očetu:

„Nič veselega ni. Vajina dva sta pač zdrava, le eden je prav malo ranjen, ali trije z vasi so padli, med temi tudi Petelinov Jože.“

nikdar niso podpirali takega predloga, ki je meril na to, dati Ljubljani kako imenitno pravico, bodisi učilno ali umetniško ali gospodarsko. Njim so le nemška mesta, kakor Dunaj in Gradec na srce priraščena, in nikdar ne bodo podpirali predloga, ki bi vtegnil nemškemu Gradcu v kvar hoditi.

Da bi pa taka stranka, ki ima za tuje kraje več srca, ko za domače, še nadalje gospodarila v naši beli Ljubljani?!

Lotimo se pogumno in čvrsto volilne agitacije! zadnje volitve v državni zbor, ko je v Ljubljani Dežman za 90 glasov propadel proti Schneidu, so nam jasen dokaz, da nam je zmagati mogoče, ako se dobro za stvar poprimemo. Vlada letos ne bo pritiskala na uradnike; če bi pa kak uradnik na svojo roko zoper nas agitiral, gledati moramo, da njegovo delovanje paraliziramo. Narodna pesem sicer pravi, da so Ljubljančani — zaspanci; pa v tem se je že mnogo zboljšalo, narodna zavest je prodrla v maso naroda, in upamo, da naših volilcev ne bo treba več toliko priganjati k volišču, kakor nekdanj, saj marsikteri, ki je bil prej zaspan, je zdaj sam agitator za narodno stvar. Toraj nam ne bo težko zmagati. Vso pozornost je treba obrniti na to, da takozvane „nevtralne“ ljudi in pa mirne, poštene Nemce na svojo stran spravimo, kar ni nemogoče, samo ako se previdno in zmerno postopa, in da se jim jasno razloži, da jim mi nič žalega nečemo, pa da hočemo gospodarji biti v svoji deželi, Nemci pa, če so mirni in se v politiko ne mešajo, so nam ljubi gostje.

Iz Ljubljane, 13. marca. (Vladna politika sporazumljenja in pa minister Stremayr.) Namen sedanje vlade je, če je Taaffejevim besedam verjeti, sporazumeti in pomiriti vse avstrijske narode. To je pa le mogoče, ako se odpravi krivica, ki se je delala in se še vedno nadaljuje nekterim avstrijskim narodom, in kolikor je mogoče tudi njeni nasledki. Zato pa morajo na vladno krmilo priti močje, ki bodo imeli resno voljo in eneržije dovolj popraviti stare krivice. Sedanji vladi pa, kakor se vidi, manjka te trdne volje in eneržije; zato pa bo težko to svojo svrhu dosegla.

Od sedanje vlade pa tudi ne vidimo volje to sporazumljenje res doseči. To bi bil Taaffe vendar moral vedeti, da, če Slovanom in avto-

nomistični stranki ničesar ne dá, je sporazumljenje narodov in odprava narodnih borb nemogoča, naj bodo li Čehi v državnem zboru ali ne, to tako nič ne spremeni te stvari. Če bi se bili mislili federalisti kar vdati in priznati načela centralistov, bi ne bili tako dolgo stali v opoziciji. Ko bi se na prejšnjih centralističnih, germanizatorskih in liberalnih načelih dalo doseči sporazumljenje, bi ga bila že Auersperg-Lasserjeva vlada naredila in Taaffeja bi niti treba ne bilo.

Dokler vlada avtonomistom z večjo pripravnostjo nasproti ne pride, kakor se je dozdaj godilo, ni upati nikakega sporazumljenja. Res je ministerski predsednik nekterokrat povdarjal, da ne bo pustil Slovanov na steno pritiskati, a dejanj še nismo nobenih videli. Mi avstrijski Slovani smo že bili v svojih nadah prevečkrat prevarani, da bi verjeli samim besedam kakega, bodi tudi minister, mi hočemo videti dejanj, prej vladi nič prav zaupati ne moremo. Kar je dozdaj ministerstvo storilo, kaže večjo uljudnost in prijaznost do centralistov nego do avtonomistov in Slovanov.

Minister Stremayr je v budgetnem odseku naravnost uprl se slovanskim narodnim tirjavam o šolstvu, in se potegoval za nemška centralistična načela, merujoča na to, s pomočjo šolstva vse avstrijske narode prestrojiti v Nemce. Stremayr je nemška naučna načela proglašil celó za državni interes. Ali ni to pritiskanje in preziranje avstrijskih Slovanov, nosečih največja državna bremena? Da tak minister ni sposoben doseči mednarodno pomirjenje, je jasno, ker odbija pravo Slovanov, in se ti za njegovo politiko ne morejo navduševati in jo podpirati, če nočejo zatsjiti svoje narodnosti, če se nočejo odpovedati svojemu stanju. Če je slovanska kultura nižja od nemške, zato še ni treba, da bi se mi morali odpovedati vsaki bodočnosti. Saj je bila kultura starih Rimljanov tudi mnogo večja nego današnjih Nemcev, pa se ti zato vendar niso podvrgli Rimljanom in se polatinščili, a so v hudih borbah branili svojo narodnost. Nek znaní nemški filozof (s kterega nauki se pa mi v drugem popolnoma ne strinjamo, pač pa glede narodnosti), kterega sedanji nemški kulturni svet, posebno liberalni visoko ceni, piše

v začetku prvega stoletja o tem: „Zakaj je bila ta borba z neutrudnimi silami skoz čas mnogih pokolenij? — Mar niso bili Rimljani izobraženejši od Nemcev, ali bi ne bilo prav, da bi se bili poslednji brezpogojno podvrgli takim dobrotnikom človeštva?“ — Oni so branili svojo svobodo — vam odgovorjam. Svoboda zanje je bila, da ostanejo Germani, da kakor prej svobodno in samostojno rešujejo svoja dela v svojem lastnem narodnem duhu, in se na tem dalje razvijajo in svojo samostalnost izročé naslednikom; sužnost so imenovali vse dobrote, ktere so jim ponujali Rimljani, ker bi potem ne bili ostali več Germani, a Polimci. Njih uporu se ima zahvaliti sedanji svet, da je tak, kakor je. Ko bi jih bili Rimljani potlačili in raznarodili, bi se ves svet bil drugače razvijal, neverjetno pa da boljše. Njim moramo mi, njih nasledniki, biti hvaležni, da smo še Germani, da je v nas še samostojno narodno življenje. Njim moramo biti hvaležni za vse, kar je že in bo še storil nemški narod, da v naših žilah še ni usahnila germanska kri.“

Tako piše nemški filozof za časa osvoboditeljnih vojsk proti Napoleonu I. Mi mislimo, da ravno s tem pravom, kakor Nemci, smemo tudi mi braniti svojo narodnost. Slovani so važen element v Evropi, važen živelj v Avstriji, zato je treba gledati, da ohranijo svojo narodnost. Kakor Nemci za časa Rimljanov niso bili potrebni v kulturnem obziru, a so pozneje postali, ravno tako tudi Slovani postanejo in so tudi že zdaj potreben faktor v kulturni zgodovini Evrope in habsburškega cesarstva. Zato je pa treba, da se ohranijo, kakor Slovani, kakor poseben narod, če se pomenčijo, so tudi za svoj kulturni poklic izgubljeni. Zato smemo zahtevati, da naše šole in druge državne naprave ne bodo delale na potučenje Slovanov.

Res Stremayr ni več naučni minister, a je njemu izročén drugi nič manj važni resort, pravosodje. Ravno pri sodnijah se zeló prezira slovanska narodnost. Dokler pa ta resort vpravlja Stremayr, se zboljšanja ne moremo nadjati. Tudi nekatere ministerske naredbe tu ne koristijo nič, uradniki bodo vse eno nemško uradovali, ker bodo preverjeni, da s tem mini-

„Joj, joj, tega je pa najbolj škoda“ — zaupijeta oba kmeta; — „ali je čisto mrtev?“

„Krogla ga je zadela v čelo, da je koj padel in dušo izdihnil. Vaš Tone, ki to poroča, je bil tik njega in mu je še roko stisnil.“

„Oh, to bo joka pri Petelinovih!“

„Nikar jim tega ne pravita vidva“ — reče gospod župnik — „bom šel jaz sam dol, da jih pripravim na to žalostno novico; če jo nenadoma zvedó, bo marsikteremu to preveč hudo, posebno očetu.“

Kmeta, vesela, da se le njunima sinoma ni nič zgodilo, obljubita to in gresta po stranski poti s farovža, da ne prideta memo Petelinove hiše. Gospod vzame klobuk in palico ter gre proti Petelinu, kjer so ravno mlatili, toraj bili vsi pri domu. Težka mu je pot, to se mu vidi, ker gre s pobešeno glavó proti hiši. Oče Petelin stoji na pragu, prizdigne klobuk in ogovori gospoda župnika:

„Dober dan želim! Kam pa, kam v tej vročini?“

„K vam sem se namenil“ — odgovori gospod.

„Prosim, prav ljubo mi. Imate gotovo kaj novic z vojske?“ praša Petelin in naredi gospodu župniku prostor na pragu, da gre v

hišo. Tukaj sede gospod za mizo in povabi tudi očeta Petelina na stol.

Čemu bi popisoval pogovor med gospodom župnikom in Petelinom? Bila je to morda najtežja ura prvemu, a najhujša drugemu, ker gospod župnik je moral napeti vse žile in svojo izurjenost v tolaženji nesrečnih, in vendar je Petelin v tej uri sklonil se, kakor ajdova bilka, ko jo slana osmódi. Čemu bi popisoval še le tugo matere in sester, pri kterih še župnikove besede niso nič izdale!

To so bili dnevi tuge, joka, zdihovanja v Petelinovi hiši! Kmetje so rekli, da se je Petelin v tednu dni postaral huje ko v vseh 55 letih svoje starosti. Vsem se je smilil in rekli so, da ne bo več dolgo živel. Tudi materi se je hudo poznalo v obrazu in po hoji, dekletí ste zeló vpadli, pa vendar ne tako, ker mladosti se ne prime vsaka britkost tako hudo, in če se, se vendar prej zopet pozabi.

Ko je bila vojska končana in mir sklenjen, je prišlo nekaj fantov domú. Ti so pravili, kako se je Jože hrabro boril in bi bil prinesel domú gotovo zlato medalijo, ker je svojega stotnika rešil, če bi ga ne bila krogla zadela. To je očeta Petelina nekoliko okrep-

čalo, mati pa je zdihnula: „Kaj pomaga, če je pa mrtev!“

Se vé da je bila možitev Nežike zopet odložena tako dolgo, dokler bodo po Jožetu žalovali.

Nekega večera sta sedela oče in mati sama v sobi, kar prične oče Petelin:

„Veš, Polona, meni se zdi, da ne bom več dolgo živel, toraj je čas, da se razgovoriva o tem, kaj bo z otroci in kdo bo dobil našo kmetijo za nama. Saj bi že zdaj potreboval koga za gospodarja in če bi bil Jože še živ, bi mu brž izročil gospodarstvo. Jaz že ne morem vsemu kaj in tudi nimam več pravega veselja.“

„Ej, beži no, saj si še tako trden“ — reče mati — „ne boš še tako kmalu umrl. Kaj pa z Janezem? Ali misliš, da je tudi ta mrtev?“

„Zá-me že, če prav morda še živi“ — je temen odgovor; — „o tem mi ne govori, on bo gospod, kakor je rekel, in če bi prav domú prišel, za kmeta ne bo, ker ne zná in ne bo hotel delati in je sploh gospod človek slab kmetiški gospodar, toraj bi naše posestvo prej ali slej spravil na kant. Kar nam je storil, sem mu že odpustil, Bog mu daj srečo, samo da mi domú več ne pride.“

sterstvu bolj ustrezajo. Ministerstvo, ki nosi Stremayerjevo firmo, ni sposobno vvesti jezikove enakopravnosti.

Mi Slovenci smo že večkrat izražali željo, da bi gospod Stremayer se podal v blaženi pokoj. Pa ta naša želja se ni izpolnila, on sedi vedno še na ministerskem sedežu, kakor bi bil prismoljen. Ker se je pa tudi Čehom močno zameril, zato bo težko mogel se dolgo ohraniti. Prej smo mislili, da mu niti letos ne bodo dovolili budgeta, a vendar kakor stvari zdaj stoje, ga bo najbrže letos še dobil.

Centralisti so z mnogimi govori zavlekli delovanje v zbornici, tako, da se bo budgetna debata začela še le po velikonočnih parlamentarnih počitnicah. S tem se je okrajšala doba za zborovanje deželnih zborov, Čehi pa pokladajo veliko važnost na letošnjo dobo deželnega zbora, zato vladi pri letošnji debati ne bodo delali prevelikih težav, da se zborovanje še bolj ne zavleče na račun časa sesij deželnih zborov. Zraven se pa na Českem tako ne prezira česka narodnost pri sodnijah, kakor slovenska na Slovenskem. Da bodo naši slov. poslanci energično zahtevali pri letošnji budgetni debati jezikovo enakopravnost pri sodnijah, ne dvomimo; pa oni sami ne morejo prisiliti Stremayerja odstopiti, dokler v tem vsa avtonomistična stranka ni jedina.

Drugače bo gotovo v bodoči sesiji. Avtonomisti bodo zahtevali, da Stremayer bo moral odstopiti, če bi ga pa Tassie ne hotel odpuštit, bo pa morala vsa vlada odstopiti. Čehi bodo hoteli, da pride kak Slovan ali vsaj odločen avtonomist na Stremayerjevo mesto. Večina državnega zbora ne bo na prazne objube podpirala vlade, hotela bo dejanj, da se centralisti izločijo iz ministerstva, najprej se ve da bo moral iti Stremayer.

Z Dobropolju, 7. marca. (Požar, tatvina.) Snoči ob 7. uri nas je prebudil tužni glas zvonov, gorelo je v vasi Zagorica. Sreča, da ni bilo vetra, bi bila gotovo vsa vas pogorela, tako ste pa le dve kajžarski hiši; vzrok nesreče nam ni znan. Vrlo dobro so delale vse tri naše brizgalnice, samo vode ni bilo moč dobiti, ker vas Zagorica je z vodo na slabem stanju.

Danes zjutraj je trgovcu Antonu Novaku tat odnesel 600 glid. Trгоvec Novak je šel zjutraj k sv. maši, tisti čas je tat porabil za svoj plen. Najbrž je bil tega zvitega tička

zjutraj pred mašo trgovec ko dobro došlega sprejel meneč, da be kaj kupil, med obilno ljudmi se je zmuznil na podstrešje skoz stranska vrata; ko je trgovec odšel, je denar pobral in stranska vrata s sekiro odprl in tako šel. Zopet lep napredek naše blažene dobe.

Domače novice.

V Ljubljani, 16. marca.

(Zasežena) je bila zadnja šte. „Slovenca“ zavoljo dopisa „z Rateč pri Kranjski gori“, ki je tožil o žalostnih razmerah delavcev v rudniku pri Rabeljnu. Nam se je čisto resničen in ne-nevaren zdel. Za nekoliko odškodovanje naročnikom in ker zaradi velikega praznika sv. Jožefa v sobote ne bo lista, smo pridjali danes prilogo.

(„Beseda“) v ljubljanski čitalnici je bila v nedeljo lepa in obilno obiskovana. Hvaliti naš pevki zbor bi se reklo vodo v Savo nositi, ravno tako so se druge točke lepo vršile, tako deklamacija kakor produkcije na glasoviru, harmoniju in goslih; to zadnje je bilo čisto novo in gre hvala v prvi vrsti gospodu A. Ledniku, ki je ne le posodil svoj ameriški harmonij in glasovir, ampak tudi sam igral na harmoniju, kakor gosp. Majer na glasoviru in gosp. Parma na goslih, da se je burnega pločka kar dvorana tresla. Gladko je tekla tudi igra „Sam ne ve, kaj hoče“, ker so se bili diletanti dobro priučili svojih nalog. — Po „besedi“ se je večidel občinstva podal v spodnje prostore, kjer je imel gostilničar dosti opraviti, da je vsem postreženo bilo.

(Ples o postu), Laib. Ztg. naznanja, da bodo kazinoti prihodajo soboto imeli v kazin. ples. Da se našim faliranim nemčurjem le ljubi plesati in to še celo o postu!

(Iz seje družbe kmetijske 29. svečana.) — Po obravnavanih državnih subvencijah je centralni odbor še sklepal o sledečih vlogah: Gospod Ogulin naznanja iz Novomesta, da je gospod kanonik Anton Grašč, bivši predsednik kmetijske podružnice novomeške, umrl in da bode on kot predsednika namestnik do nove volitve opravljal dotična opravila; — odbor ukrene vsled družbinih pravil napotiti volitev novega predsednika. — Družba kmetijska v Gorici naznanja, da je državnemu zboru vložila peticijo, naj bi delal na to, da se tudi v Avstriji vpe-

ljejo drugej toliko hvaljene pošne hranilnice; — odbor ukrene, pred vsem vprašati gosp. dr. Poklukarja, kako stoji s predlogom, ki ga je poslanec Lenc o vpeljavi pošnih hranilnic izročil zbornici poslancev? — Več krajnih šolskih svetov je prosilo sadnih pešk in divjakov; — ker družba nima niti pešk niti divjakov za razdelitev, sklene odbor, vsem petentom odgovoriti, da nima jim ne pešk ne divjakov dati, temveč se le čudi, da krajni šolski sveti in oziroma učitelji na kmetih ne skrbijo po najkrajši poti v svoji okolici za to, da jim šolska mladina sama nabira pešk, njeni stariši pa tudi šolskim vrtom poskrbijo divjakov; oboje je prav lahko mogoče in skor brez stroškov. Dvema šolama se za njine drevesnice pošlje nekoliko cepljenih sadnih dreves iz družbinega vrta in pa Gutmansthalovih knjžic „umne sadjereje“, vrtnarskega orodja pa nobeni, ker družba ni prejela državne podpore za njega nakup. — Začasni odbor novega sadjerejskega društva v Vipavi je naznanil odboru, da se je v smislu temeljite obravnave v lanskim „Novicah“ po g. R. Dolencu v Vipavi osnovalo „Vipavsko sadjerejsko društvo“, ki je ravnokar c. kr. doželni vladi predložilo pravila, družbo kmetijsko pa prosi, naj je mlademu društvu pokroviteljica; — centralni odbor radostno sprejme ustanovitev takega društva, ki utegne vipavski dolni zares v velik dobiček biti, in ukrene, kol kor moči podpirati koristno društvo vsled §. 3. lit. g. pravil c. kr. družbe kmetijske. — Županstvo v Šentjoštu nad Polhovim Gradcem priporoča v poljedelstvu, živino in sadjereji neutrudljivo marljivega gospodarja Andreja Malavašiča družbi, naj bi se mu v priznanje tega podelila denarna podpora; — ker sl. ministerstvo kmetijstva le za posebno odlično pogozdovanje goličav delj podpore, zato o navedenem priporočlu odboru ni moč drugega storiti, kakor prihodnjemu obč. zboru nasvetovati, naj se Andr. Malavašiču podeli pohvalna diploma. — Ces. kr. deželna vlada je odboru poslala prepise zapisnikov one komisije, ki je pretekli mesec preiskavala za pleme pripravne žebce, iz katerih je razvidno, da le 5 žebcev je licence dobilo, namreč za okraj Kranjski: žebec M. Pfiffelna v Gojniku nad Kranjem in pa žebec Jan. Kerpica iz Podreč, — za okraj Radoljski: žebec Lor. Vovka po domače „Štantarja“ iz Černivca in pa žebec Jan. Kolmana po domače

„Komu pa misliš dati posestvo?“

„Sem že veliko premišljeval. Najbolje bi bil kak dober zet za Reziko, ker Nežkin učitelj tudi ne bi mogel biti oboje: učitelj in kmetovalec, nekaj bi moral zanemarjati. Pa za kmetovalca tudi ni, kajti gospodar mora večkrat sam za to in ono orodje prijeti in sam trdo delati, da more shajati, učitelj pa tega ne bo storil, ker ni vajen.“

„To je že res, ali Rezika je še premlada za možitev in ženina tudi še ne vem zá-njo.“

„No, premlada ravno ni, saj je stara že toliko, kakor si bila ti, ko sva se vzela. Ženina bi jej pa jaz tudi že skoro vedel.“

„Kterega?“ — praša mati radovedna.

„Saj poznaš Korenovega Matevža.“

„Ta?“ — reče mati potegneno; — „ta mi ni nič kaj všeč. Tako čudno hodi, pa tudi — koliko mu bo dal oče?“

„Pet sto in pa nekaj živine, sem že govoril s Korenom.“

„To je premalo za nas!“

„Zakaj premalo? Saj je priden fant, rad dela, v glavi ima tudi kaj, ker ob nedeljnih

rajši bere, kakor da bi se z drugimi okol vlačil. Kar ima dote premalo, prinese je seboj v rokah in glavi.“

„I no, naj bi že bilo. Ali pa veš, da ga Rezika mara?“

„Ali nisi videla še, da s cerkve zmiraj skup hodita in da gleda zá-njo, kjer jo vidi? Ali nič ne zapaziš, da je zadnji čas ona vsa razmišljena in včasih ne vé, kam bi se djala? Saj jej druga dekleta že nagajajo z Matevžem.“

„Glej ga no, otroka, glej!“ — se čudi mati Polona, — „kdo bi mislil, da to že take muhe ima!“

„Nikar se ne jezi, mar bode vesela, da ni kak drug. Matevž je priden fant, najboljši v vasi, vsaj meni bi bil za zeta najljubši.“

„O, o, ti mali krempelj ti! Tako mlado je še, pa se že s fanti pogleduje“ — se grozi mati namestu družega odgovora.

„Ej, ne jezi se, saj si bila ti ravno taka.“

„Pa je že dolgo tega.“

„No, kedar bo Rezika toliko stara, ko ti, se bo tudi čudila, če bo pri svoji hčeri kaj takega zapazila.“

„To mi res ne gre v glavo. Si bom čez noč vse še premislila, kako bi bilo in če nama to kaže. Potlej grem pa prašat še gospoda župnika, kaj bodo rekli.“

Nasledek tega pogovora je bil ta, da se je čez teden dni razglasilo po Brežki vasi, da bote pred pustom pri Petelinu ob enem dve možitvi, Nežkina in Rezkina in da bodo šli kmalu v mesto k gospóski pisma delat.

Po vsem tem je bil v Petelinovi hiši mir. O Jožetu niso nič govorili, pač pa molili zá-nj. Oče je bil bolj tih, hodil je v cerkev, zvečer pa pogovarjal se večkrat z gospodom in učiteljem, ki so bolj pogosto zahajali tje, in tako je bilo vse zopet v lepem teku.

Ali kakor se včasih o najlepšem vremenu nagloma pridrvé črne megle in spusté svojo pogubno zalogo na vrte in polje, da vničijo vse in da je za njimi jok in stok, tako je prišla tudi čez Petelinovo hišo nevihta, na katero že nihče ni več mislil, in ki ni zadela samo te hiše, marveč vso vas. (Dalje prih.)

„Žebrov“ iz Zapuž, — za okraj Kamniški žebec Mih. Lavrača iz Moravč, — za okolico ljubljansko ni bil nobeden preiskovanih žebcev za pleme potrjen. — Sl. ministerstvo kmetijstva naznanja družbi one vinske kraje na Ogerskem, kjer so imeli ali imajo trtno uš in iz katerih se niti trte niti sadna drevesa ali kako drugo grmovje s koreninami ne smejo izvaževati; ti kraji so: okraj Panosovaški, kjer že 6 let trtna uš tako hitro od kraja do kraja leze, da je zdaj že nad 700 oralov ondašnjih nogradov ušvih. Zadnjo jesen je pa ta mrčes se v več družih krajev se ugnjezdil, in posebno v nogradu Ermellekeške, Kašavske, Nagy-Karolynske in Szatmar-Nemetiške. Gotovo je, da so na Ogersko dobili trtno uš po tacih trtah, ktere dajejo grozdje za na mizo. Nevarnost je tedaj velika da ne bi se ta nadloga razširila še dalje, ker prav v tacih nograd h imajo zdaj phylloxera ki slovijo za posebno dobro obdelane po vsem Ogerskem. — Ker je odbor dal 1000 iztisov „Navoda, kako naj se napravljajo vodnjaki in kapnice, in pouk, kako naj se nabira, hrani in čisti pitna voda“ spisal Peter Kozler s podobami v slovenskem in nemškem jeziku še posebej napraviti, da pride ta koristna knjižica prav zelo med ljudstvo na Kranj-kem. Goriskem, Tržaškem, Istrijskem in v Dalmaciji, kjer pomanjkanja vode trpijo, je danes odbor nizko cen o določil knjižici po 20 krajc., če se teh knjižic vzame 100, se za nje plača 25 odstotkov manj. Za ude so bili sprejeti sledeči gospodje: gosp. Jan. Gogala, posestnik v Hrašah, gosp. Mih. Kalan, učitelj v Št. Petru, g. A. Maršal, posestnik v Lescah, gosp. Matej Zupan, fabrikant v Zabreznici, gospod Leon Lotrič, duhovni pomočnik v Dobropoljah.

Razne reči.

— En del slovečega ruskega samostana v Kijevu je bil 19. evecana ponoči z dinamitom v zrak zastreljen. To je vsjbrž delo nihilistov, ki so že večkrat od bogatih samostanov denarja zahtevali, menih pa so taka pisma izročevali vladi; zato so se nihilisti hoteli maščevati.

Listnica vredništva.

Gosp. J. D. v T. Vašega dopisa ne moremo sprejeti, ker nimamo, da bi komu za žaljeno čast plačevali po 200 gld. Toraj tudi drugih dopisov v tej zadevi ne bomo sprejemali. Dovolite pa pri tem le opombo, da če se čast z denarjem kupuje, ni to čast ne za prodajalca ne za kupovalca.

Gosp. — kl —. Smo odložili iz dveh vzrokov. Prvič to ni zakasnjeno, če tudi pozneje na vrsto pride, drugič pa so nam bile izrečene želje od večine naših bralcev, da bi v „podlistku“ prinašali vsem bralcem lahko razumljive reči. Morda kak dopis o dogodbah Vašega kraja?

Gosp. A. V. v R. Je presitno. Za večino naših bralcev ni mikavno, razen tega pa, kdo ve, če je res? Vsaj Vi nam ne pošljete nobenih dokazov.

Gosp. P. J. v L. Bi nastal nepotreben prepir. Za liste, ki niso pisani le za en kraj, ampak za vse Slovence, pač tako malenkostne zadeve niso.

Gosp. F. M. v B. Nismo prejeli nobenega dopisa, toraj se tudi ne moremo opravičiti, zakaj ni bil natisnen.

Gosp. A. R. v C. Našim bralcem ni znan spis v onem listu, stavimo, da ga jih je komaj 10 bralo, toraj bi tudi odgovor njim bil ravno tako nejasen, kakor je nam, ki oni listič le redkokrat vidimo.

Vsem čast. dopisnikom o Försterjevi in cecilijanski zadevi. Ker je reč popolnoma jasna zdaj, smo jo zaključili v „Slov.“, vendar dopisov nismo tje vrgli, ampak shranili jih, da jih imamo, če bo treba. Mislimo, da nam ne bo zamere zalvojo tega.

Mnogim gg. dopisnikom o drugih zadevah. Za vsak nesprejet dopis se ne moremo opravičevati.

Če ga v listu ni, se nam je zdel nevaren ali pa neprimeren za tiskanje. Sploh pa je naš list katolišk o političen, toraj tudi vsaka reč ne gre vanj, če se prav komu narodna zdi. — Kar se tiče spisov za „podlistek“, smo ž njimi preskrbljeni za dolgo časa in še vseh prebrati nismo mogli. Lepa hvala! Bolj bi bili pa hvaležni č. gg. dopisnikom za dogodbe z njih krajev, politične ali druge, ki se, če so kratke, zapišejo lahko kar na „dopisnico.“

Gosp. F. P. v K. Zakaj mi ne priobčujemo novic, kakor so poboji, samomori, tatvine itd.? prašate. — Zato, ker ne maramo zavoljo posameznih grešnikov spravljati deželo v slabo ime pred svetom, kajti nekoliko sramote pade vendarle zmiraj od posameznih na vso deželo. Take novice niso ne koristne ne podučne, vsakako pa bi utegnile biti pohujšljive marsikomu. Bolje, da se take reči ne razoblašajo pred svetom. Nesreče — se ve da — so kaj drugega, o takih bomo tudi dalje še poročali. Za drugo skrbi tako ljubljanski „Tagblatt“ in dopisovalci drugih nemških listov.

Eksekutivne dražbe

18. sušca. Jože Jagodic (2) iz Olševka, v Kranji; Marija Borštnar (1) v Mokronogu (1420) Jaka Peternel (1) iz Hrušice (2050) v Kranjski gori; Anton Blatnik (1) iz Leščevja (1500) v Zatični.

20. sušca. Marijana Bošič (3) iz gorenjega Bernika (440) v Kranji; Lorenc Kregar (3) z Lukovice (3168) v Ljubljani; Martin Javornik (3) iz Jerove vasi (4663) v Ljubljani; Anton Judež (2) iz Gorice (2871) v Brdu; Jera Soller (3) iz Iga (1347 v Ljubljani; Jože Majhen (3) iz Briž (1839) v Litiji; Šimen Pogačnik (1) iz Kamnegorice (350) v Radoljei; Karl Dolenc (1) v Vipavi (5820); Franc Klinar (1) iz Jesenic (4280) v Kranjski gori; Jovana Malik (1) iz Slepa (1040) v Vipavi.

21. sušca. Jernej Stegel (3) iz Orebka, v Postojni;

Prsne in pljučne bolezni

naj bodo kakoršne koli, ozdravi najgotovejše po zdravniškem ukazu pripravljeni v Avstro-Ogerski, v Nemčiji, Franciji, Angliji, Španiji, Rumuniji, Holandiji in Portugaliji varovani

Wilhelmov

snežniški alop iz zelišč

Ta sok je posebno dober pri bolečinah na vratu in prsih, hripi, hripavosti, kašlju in náhodu. Mnogi se imajo le temu soku za mirno spanje zahvaliti.

Ta sok je tudi za zdrave dober pri megle nem in slabem vremenu, da se ne prehlada.

Zavoljo svojega prijetnega okusa je dober za otroke, potreben pa vsem, ki so na pljučih bolni. Potreben je tudi pevcem in govornikom zoper hripavost.

Osi p. n. kupci, ki želé pravi snežniški alop iz zelišč, kterega izdelujem že od leta 1855, naj zahtevajo izrekoma

Wilhelmov snežniški alop iz zelišč.

Pri vsaki flašiel je tiskam navod, kako naj se rabl.

Ena zapečatena izvorna flaša velja 1 gl. 25 kr., ter jih ima na prodaj zmirom frišne

Franc Wilhelm.

lekar v Neunkirchen pri Dunaju.

Za zavitek se računi 20 kr. (9) Pravi Wilhelmov snežniški alop iz zelišč imajo na prodaj na Kranjskem samo:

V Ljubljani: Peter Lassnik. V Postojni: Anton Leban, lekar; v Kranji: Karel Savnik, lekar; v Metliki: Fr. Wacha, lekar; v Novem mestu: Dom. Rizzoli lekar.

P. n. občinstvo naj zahteva izrekoma Wilhelmov snežniški alop iz zelišč, ker tega le jaz izdelujem; neki Julius Bittner izdeluje tudi nekak snežniški alop iz zelišč, pa tistega ni treba vzeti, ker je le po mojem ponarejen, pa ni tako dober.

23. sušca. Franc Boh (1) iz Migovice (800) v Trebnjem;

24. sušca. Franca Škrbec (1) iz Pučoba (550) v Ložu; Jaka Ule (1) v Ložu (2245); Jože Strle (1) iz Št. Vida (95) v Ložu.

Umri so:

4. sušca. Balant Potokar, gostač, 72 l., za slabostjo;

5. sušca. Matej Vrbič, delavec, 56 l., za pljučnico; Tomaž Pagačnik, gostač, 77 l., za slabostjo;

6. sušca. Franca Dimnik, delavca žena, 45 l., Julija Franovič, šivilje otrok, za božjastjo; Marija Kalčnik, šivilja, 23 l., za škorbuto;

7. sušca. Franc Sojer delavec, 44 l., za rakom; Reza Huber, mizarja hči, 17 l., za prisadom Janez Penn, krojaški mojster, 74 l., za otrpjenjem pljuč;

8. sušca. Franca Snoj, delavca otrok, 2 l., za vratenico; Štefan Bregar, uradnik 73 l.; Franc Pirkovič, uradnika otrok, 7 l., za vratenico; Lojze Pastolnik, vojak, 21 l., za vnetjem hrbtiča;

8. sušca. Lojza Dolžan, mizarja otrok, 8 m., za božjastjo; Rudolfina Drolec, dekle hči, 2 l., za sušico;

10. sušca. Adolf Holzman, delavca otrok, 1 m., za božjastjo; Albin Jelovčnik, čevljarja otrok, 25 dni.

Spričevala
o pravem
Wilhelm-ovem
kričistilnem čaju
zoper protin in putiko.

Gospodu Francu Wilhelmu, lekarju v Neunkirchen. Naszály 18. grudna 1875.

Zahvalim se Vam za Vaše izvrstno zdravilo, ki se imenuje Wilhelmov kričistilni čaj. Jaz sem z njim neko ženo v Suttö popolnem ozdravil, ki so skoz 9 mesecev najboljši zdravniki k njej hodili, pa jej niso dolgega življenja obetali. Od zdaj kar je ta žena tako hitro okrevala, imajo ljudje tako zaupanje do vašega zdravila, da ga Suttö-vanci gotovo mnogo kupujejo pri Jos. pl. Töröku, lekarju v Pešti, Königsgasse 7.

Tudi v moji hiši se je prigodilo, da je nekega mladega človeka, ki je pri meni v službi, po nogah trgati začelo, da ni mogel geniti ne rok ne nog. Ko je pa porabil 3 zavitke vašega izvrstnega čaja in dve flašici vašega čest. kr. priv. tekočega „basarina“ iz zelišč, bil je popolnoma dober. Tudi jaz se zdravim z vašim čajem dvakrat na leto, in sem prepričan, da mi dobro dá. Izreki še enkrat svojo zahvalo ostajam s spoštovanjem

Michael Holdampf.
najemnik posestva v Naszály p. Totis
na Ogerskem.

Gospod Francu Wilhelmu, lekarju v Neunkirchen. London 5. prosinca 1876.

Več let sem rabil Vaš kričistilni čaj zoper protin in putiko, in le ta mi je pomagal, da sem zdaj zdrav. S spoštovanjem

C. F. Dorn,
London, 46 Museum Street, po eg
Britsch Museum.

Gospod Francu Wilhelmu, lekarju v Neunkirchen. Orosmezö 9. prosinca 1876.

Ne morem, da bi se ne zahvalil za Vaš Wilhelmov kričistilni čaj zoper protin in putiko, ker me je dve leti trgalo po nogah, in me je le Vaš čaj ozdravil, kar vsakemu rad povem.

Vaš udani
Heinrich Ruhestörer, davkar.

Pravega izdeluje le
Franc Wilhelm, lekar v Neun-
kirchen. (Dol. Avstrija).

Za zavitek, na 8 kosov razdeljen, po zdravniškem ukazu pripravljen, z navodom v raznih jezikih, velja 1 gl., in 10 kr za zavoj.

Svarilo. Varovati se je ponarejenih reči, in zmirom se mora zahtevati „Wilhelmov kričistilni čaj zoper protin“, ker se izdeluje več takih ponarejenih čajev zoper protin in putiko, pred kterimi vsacega svarim. (4)

Pravi Wilhelmov kričistilni čaj zoper protin in putiko imajo na prodaj:

Peter Lassnik, trgovec v Ljubljani, Ant. Leban, lekar v Postojni, Karl Savnik, lekar v Kranji, Fr. Wacha, lekar v Metliki, Dom. Rizzoli, lekar v Novem mestu.